दैनिक लुम्बिनी

निजी क्षेत्रबाट निरन्तर प्रकाशित पहिलो राष्ट्रिय दैनिक

वर्ष ३८ | अंक २२ | बुटवल | २०८२ माघ ०२ गते, शुक्रबार | नेपाल संवत ११४६ | Friday January16, 2026 | पृष्ठ ४ | मूल्य रु. ६ मात्र | Lumbini

हामी बोलेर मात्र होइन पुऱ्याएर छाड्छौं

तपाईको अत्यन्तै जरूरी चिठी एवं पार्सलहरू नेपाल लगायत भारत र विश्वका प्रमुख शहरहरूमा पठाउनु परेमा हामीलाई सम्झनुहोस्

सुपर काइनेटिक कुरियर्स सर्भिस

ट्राफिक चोक हिमालयन बैंकको साइड (सुर्य लाईफ इन्सोरेन्स भएको भवन) फोनः- ०७१५४२५७१

कांग्रेस विशेष महाधिवेशन :

पार्टीको विवरण अद्यावधिक गर्न निर्वाचन आयोगमा निवेदन

बुटवल । विशेष महाधिवेशनबाट निर्वाचित गगन थापा नेतृत्वको नेपाली कांग्रेसले पार्टीको विवरण अद्यावधिक गर्न निर्वाचन आयोगमा निवेदन दिएको छ । सभापति थापासहितको पदाधिकारी टोलीले कानुनविद्हरू समेत लिएर निर्वाचन आयोग पुगी कार्यवहाक निर्वाचन आयुक्त रामप्रसाद भण्डारीलाई अनुरोध गरेको हो ।

सभापति थापाले निर्वाचनको समय आइसकेकाले पार्टीको विवरण चाँडोभन्दा चाँडो अद्यावधिक गरिदिन अनुरोध गरेका छन् ।

उनले कार्यवहाक प्रमुख निर्वाचन आयुक्त भण्डारीलाई कांग्रेस विधानको व्यवस्था अनुसार महाधिवेशन भएको अवगत गराएका छन् ।

महाधिवेशन विधानको धारा १७ को उपधारा २ अनुसार भएको जानकारी दिएका छन् । यो विधानको बाध्यकारी व्यवस्था भएको र त्यो व्यवस्थाअन्तर्गत भएको महाधिवेशनले नयाँ नेतृत्व चयन गरेकाले अब नेपाली कांग्रेसको विवरण अद्यावधिक गर्नुपर्ने बताए । ५४ प्रतिशत महाधिवेशन प्रतिनिधिले माग गरेको विशेष महाधिवेशनमा ६३ प्रतिशत सहभागी भएको विशेष महाधिवेशन पक्षको दाबी छ । थापासहितले पार्टीको अध्यावधिक विवरण निर्वाचन आयोगलाई बुझाएका छन् ।

'पार्टीको नयाँ नेतृत्व आइसकेपछि तत्कालीन सभापति शेरबहादुर देउवाको हस्ताक्षरलाई बदलेर सभापति गगन थापाको हस्ताक्षर अब प्रयोग हुनेछ,' थापाले भने-'अध्यावधिक गरेको विवरण निर्वाचन आयोगलाई जानकारी गराएका छौं । केन्द्रीय समिति परिमार्जन भएको पुष्ट्याइँ गर्ने कागजात लिएर बुझायौं, वरिष्ठ अधिवक्ता हरिहर दाहालसँग आयोगका पदाधिकारीले कुरा गर्नु भयो । माघ ६ गते प्रतिनिधिसभाको मनोनयन समय भएकोले आयोगले छिट्टै टुंग्याइदिने अपेक्षा छ, आयोगको तर्फबाट केही कुरा भएन आज ।'

थापाले शेरबहादुर देउवालाई तत्कालीन सभापति भन्दै थपे-'पार्टीको नयाँ नेतृत्व आइसकेपछि तत्कालीन सभापति शेरबहादुर देउवाको हस्ताक्षरलाई बदलेर सभापति गगन थापाको हस्ताक्षर अब प्रयोग हुनेछ भनेर आयोगलाई भनेका छौं ।'

महाधिवेशनबाट सर्वसम्मतरूपमा सभापतिमा गगन थापा चुनिएका छन् । उप-सभापतिहरू दुई जनामा विश्वप्रकाश शर्मा र पुष्पा भुसाल चयन भएका छन् । महामन्त्रीमा प्रदीप पौडेल र गुरूराज घिमिरे चयन भएका छन् ।

त्यस्तै, सहमहामन्त्रीतर्फ महिलातर्फ डिला संग्रौला, दलिततर्फ प्रकाश रसाइली, आदिवासीतर्फ बहादुरसिंह लामा, खसआर्यतर्फ उदय शम्शेर जबरा, मधेशीतर्फ मुक्ताकुमारी यादव, मुस्लिमतर्फ फरमुल्लाह मन्सुर, थारूतर्फ योगेन्द्र चौधरी, पिछडिएको क्षेत्रबाट कर्णबहादुर बुढा चयन भएका छन् ।

» बाँकी ३ पेजमा

पार्टी विभाजनमा राष्ट्रिय –अन्तर्राष्ट्रिय तानाबाना : शेखर

बुटवल । नेपाली कांग्रेसका नेता डा.शेखर कोइरालाले पार्टी विभाजनमा राष्ट्रिय-अन्तर्राष्ट्रिय तानाबाना बुनिएको जिकिर गरेका छन् । बिहीबार एक वक्तव्य जारी गर्दै कांग्रेसलाई एकताबद्ध राख्ने प्रयास सफल हुन नसकेको बताएका छन् ।

'कांग्रेसलाई एकताबद्ध राख्ने हाम्रो भागिरथ प्रयास सफल हुन सकेन । यसको पछाडि को दोषी को निर्दोष भन्ने कुरा गरेर राष्ट्रिय राजनीतिलाई थप धुमिल पार्न म चाहन्न,' उनले भनेका छन्-'हामी सबै कही न कही चुकेको कुरा स्विकार्न मलाई कुनै संकोच छैन ।'

उनले यसबिचका कैयन घटनाहरूको साक्षी भएको भन्दै देखिएका र नदेखिएका अनेकन अन्तरविरोधबाट गुज्रिनुपरेको पनि बताएका छन् । कोइरालाले पार्टी विभाजनका लागि राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय तानाबाना बुनिएको आरोप पनि लगाएका छन् ।

'यस बीचमा घटेका कैयन घटनाहरूको साक्षी भएकोले यस दुर्घटनाको वस्तुपरक समीक्षा र यसमा व्यक्तिको भूमिकाबारे मूल्यांकन गर्ने जिम्मेवारी म इतिहासमा सुम्पन्छु,' उनले अगाडि लेखेका छन्-'देखिएका र नदेखिएका अनेकन् अन्तरविरोधबाट हामी यसबिच गुज्रियौं । राजधानीमा षडयन्त्रको अनेकन् राष्ट्रिय र अन्तराष्ट्रिय तानाबाना बुनिए र कांग्रेसलाई कमजोर पार्न चाहनेको स्वार्थलाई हामीले रोक्न सकेनौं ।'

माघे संक्रान्तिमा रूरू क्षेत्रमा भक्तजनको घुइँचो

कृष्णा पोखरेल

पाल्पा

माघे संक्रान्तिको अवसरमा पाल्पा, गुल्मी र स्याङ्जाको संगमस्थल रूरूक्षेत्र धाम रिडीमा धार्मिक मेला लागेको छ । रूरूक्षेत्र धाममा पुगेका भक्तजनहरूले कालीगण्डकी स्नान तथा हृषिकेश भगवान तथा हनुमान मन्दिरमा पूजाआजा दर्शन गरेका छन् ।

माघे संक्रान्तिमा काली गण्डकीमा स्नान गरी हृषिकेश भगवानको दर्शन गरेका अज्जानमा गरेका पाप नाश हुने, मृत्युपछि स्वर्गमा बास हुने जनविश्वास रहेको पाइन्छ । रूरूक्षेत्र धाम आउने धार्मिक भक्तजनहरूको लागि लक्षित गरेर रिडी खोला तथा कालीगण्डकी बगरमा तीन वटै जिल्लाका स्थानीय सरकारले धार्मिक मेला सञ्चालन गरेका छन् ।

रूरू क्षेत्रधाममा परम्परादेखि नै कालीगण्डकी किनारामा जेठी, माइली र कान्छी संक्रान्तिको रूपमा धार्मिक मेला लाग्दै आएको छ । रूरूक्षेत्र धाम नेपालको चार धाममध्ये एक भएकोले यसको विशेष धार्मिक महत्व रहेको छ । कालीगण्डकीमा मक्रर संक्रान्ति स्नानको लागि पाल्पा, गुल्मी, अर्घाखाँची, स्याङ्जा, रूपन्देही कपिलवस्तु तथा भारतको उत्तर प्रदेश तथा विहारबाट समेत भक्तजनहरू कालीगण्डकीमा स्नान तथा हृषिकेश भगवानको दर्शनको लागि रूरूक्षेत्र धाम रिडीमा पुगेका छन् ।

रूरू क्षेत्रमा भगवान हृषिकेशको विशेष महत्व रहेको छ । भगवान हृषिकेशलाई साक्षत विष्णु भगवानको रूपमा हिन्दुधर्मावलम्बीहरूले पूजाआजा गर्दै आएका छन् । पाल्पाका तत्कालिन शासक मणिमुकुन्द सेन प्रथमले रूरू क्षेत्रको कालीगण्डकीमा स्नान गर्दा निधारमा ठोकिएको र सोही दिन राती भगवान प्रकट भएर स्नान गर्दा ठोकिएको म विष्णु भगवान हो, मलाई कालीगण्डकी आसपासमै मन्दिर बनाएर राख्नु भनी दर्शना गरेपछि मणिमुकुन्द सेन प्रथमले हृषिकेश मन्दिर निर्माण गरेपछि रूरू क्षेत्रको धार्मिक महिमा बढ्दै गएको हो ।

यसैगरी बराह पुराणकाअनुसार कालीगण्डकीको तिरमा तपस्या गरेर बसेका महर्षि देवदत्त ऋषिको तपस्या भंग गर्नको लागि स्वर्गबाट देवराज इन्द्रले अति राम्री अप्सरा प्रम्लोचना युवतीलाई पठाई ऋषिको तपस्या भंग गराई, पारिवारिक सम्बन्धमा जोडिएको, सोही पत्ररणबाट एक कन्याको जन्म भएको जनविश्वास रहेको छ ।

बालिकाको जन्म भएपछि ऋषि र प्रम्लोचना मृत्यु भएको र ती कन्यालाई रूरू मृगले दूध पिलाएर बचाएकोले बालिकाको नाम नै रूरू कन्या राखियो पुनः उनै बालिकाको तपस्याबाट त्यस क्षेत्रको नाम रूरू क्षेत्र रहन गएको भनाइ छ । यसैगरी पाल्पाको राम्दी, केलादीलगायतका स्थानमा पनि काली नदीमा स्नान गर्नेहरूको भिडभाड लागेको छ । मुस्ताङको दामोदरकुण्ड र मुक्तिनाथ क्षेत्रबाट बग्दै आएको कालीगण्डकीलाई हिन्दुधर्मावलम्बीहरूले श्रीकृष्ण गण्डकीको रूपमा लिँदै आएका छन् ।

धार्मिक मेलामा रूकुम, रोल्पा, डोल्पा, मनाङ, मुस्ताङलगायत हिमाली जिल्लाबाट ल्याएका काम्लो, कम्मल, राडी, पाखी, बिक्रीको लागि राखिएका छन् । स्थानीय रूपमा बाँसबाट उत्पादित विभिन्न किसिमका सरसमान, डोको नाम्लो, डाला, पाथी, काइयो किनबेचको स्थल धार्मिक मेला बनेको छ । जुम्ला, कालिकोटलगायत जिल्लाबाट ल्याएका ओखर घाँजी जस्ता सरसमान बिक्रीको लागि रूरू क्षेत्रमा मेला लागेको छ । धार्मिक मेलामा गुल्मीको गुड, पाल्पाको सुन्तला बिक्रीको लागि राखिएको छ ।

रूरूक्षेत्र धाम नेपालको चार धाममध्ये एक भएकोले यसको विशेष धार्मिक महत्व रहेकोले विगतदेखि नै पाल्पा, गुल्मी, अर्घाखाँची, स्याङ्जा, रूपन्देही जिल्लालगायत छिमेकी देश भारतबाट समेत रूरूक्षेत्र रिडीमा कालीगण्डकी स्नान गरी भगवानको दर्शन गर्न आउने परम्परा नै रहेको हृषिकेश मन्दिर व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष पर्सुराम भट्टराईले बताए । रूरूक्षेत्र धामको रिडीखोलामा बाध बाँधेर कृत्रिम तालमा डुङ्गा सञ्चालनले धार्मिक पर्यटकहरू बढेको ताल व्यवस्थापन समितिले जनाएको छ ।

धार्मिक मेलामा नेपालकै नमूना तीन मुखे पुल विशेष आकर्षण बनेको छ । पाल्पा, गुल्मी र स्याङ्जा तीन वटै जिल्लाबाट पुलमा आवत जावत गर्न सकिन्छ , जसको कारण तीन वटै जिल्लामा रहेका धार्मिक तिर्थस्थलहरूको भक्तजनहरूले सजिलै अवलोकन गर्न पाएका छन् । रिडीको तीन मुखे पुलमा धार्मिक भक्तजनसँगै फोटो खिच्ने, भिडियो बनाउने युवायुवतीहरूको पनि विशेष भिडभाड रहेको छ ।

रवीको मुद्दा फिर्ताप्रति ओलीको आपत्ति

बुटवल । नेकपा एमालेका अध्यक्ष महान्यायाधिवक्ता कार्यालयले रास्वपा सभापति रवि लामिछानेविरुद्धका संगठित अपराध र सम्पत्ति शुद्धिकरणको मुद्दा फिर्ता लिने निर्णय गरेकोप्रति आपत्ति जनाएका छन् । बिहीबार काठमाडौंमा आयोजित एक कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्ने क्रममा उनले अहिले थिति र विधिको शासन देशमा नभएको बताए ।

बुधबार मात्रै महान्यायाधिवक्ता कार्यालयले लामिछानेविरुद्धका गम्भीर मुद्दाहरू फिर्ता लिने निर्णय गरेको थियो । 'अहिले थिति र विधिको शासन होइन । जसको लाठ्ठि त्यसको भैंसी जस्तो शासन नेपालमा पनि स्थापना भएको छ । त्यसैगरी चलेको छ,' ओलीले भने-'महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय इतिहाससम्मका लागि कलंकित भएको छ । लज्जाको विषय भएको छ । यस्तो पनि हुन्छ ?'

यसअघि डिम्ब कारोबारमा मुछिएकी महान्यायाधिवक्ता सविता भण्डारी बरालबारे केही काण्ड बिर्सिन खोजे पनि एकपछि काण्ड आएको आरोप लगाए ।

'यसो बिर्सियौं भन्यो, डिम्बका कारोबार बिर्सियौं भन्यो फेरि अर्को काण्ड ।

अर्को काण्ड बिर्सिऔं भन्यो फेरि अर्को काण्ड,' ओलीले थप प्रश्न गर्दै भने-'अहिले अभियोग परिवर्तनका काण्ड, मुद्दा फिर्ताको काण्ड ।

दुनियाँको हिनामिना भएको पैसा कसले तिर्छ ? महान्यायाधिवक्ता कार्यालयले तिर्छ ?' यसैबिच नेकपा एमालेले आगामी ४ माघदेखि चुनावी अभियान थाल्ने निर्णय गरेको छ ।

बागमती प्रदेश कमिटीले प्रज्ञा भवनमा गर्ने कार्यक्रमबाट एमालेले चुनावी अभियान थाल्ने भएको हो ।

» बाँकी ३ पेजमा

मुलुकलाई निकास दिन चुनाव सफल बनाऔं : राष्ट्रपति

बुटवल । राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेलले परिवर्तित सन्दर्भमा नवपुस्ता मात्र नभएर सबै नेपालीको चाहनाअनुसार सुरक्षित भविष्यको लागि मुलुकलाई निकास दिन आगामी फागुन २१ गतेका लागि तोकिएको प्रतिनिधिसभा सदस्यको निर्वाचनलाई सफल पार्न अनुरोध गरेका छन् ।

बाग्लुङको बलेवास्थित त्रिभुवन माध्यमिक विद्यालयले बिहीबार विद्यालय परिसरमा आयोजना गरेको हीरक महोत्सवमा उनले शान्ति, सुशासन, विकास र समृद्धिको जनआकांक्षा पूरा गर्नुपर्ने दायित्वका लागि यो निर्वाचनलाई सफल पार्नुपर्ने बताएको उनको सचिवालयले जनाएको छ ।

'हामीले ठूलो संघर्ष र बलिदानबाट प्राप्त गरेको संविधान र संघीय लोकतान्त्रिक गणतान्त्रिक शासन प्रणालीले शासनमा बसेकाहरूबाट दिगो शान्ति, सुशासन, विकास र समृद्धिको जनचाहना पूरा हुनुपर्छ । यो हामीले बिर्सन हुन्न ।'-राष्ट्रपतिले भने । जनताको हित र सेवालाई केन्द्रमा राखेर सुशासनको माध्यमबाट भ्रष्टाचार, ढिलासुस्ती, विकृतिको अन्त्य गरी विकासको गतिलाई तीव्रता दिनु आजको आवश्यकता भएको बताउँदै राष्ट्रपतिले परिवर्तित सन्दर्भमा नवपुस्ता र जनचाहनाअनुसार मुलुकलाई निकास दिने अहिलेको सर्वोत्तम उपाय निर्वाचन भएको उल्लेख गरे ।

राष्ट्रपति पौडेलले मुलुकलाई राजनीतिको दुष्चक्रमा पर्न नदिन आपसी समझदारी, समवन्य र सहकार्यबाटै निर्वाचनको महायज्ञलाई सफल पार्न आग्रह गरे । 'शिक्षा र रोजगारीका लागि युवा विदेश पलायन हुने समस्याले आज हामी सबैलाई चिन्तित तुल्याएको छ', उनले भने-'शिक्षामा लगानी बढाएर शिक्षा र रोजगारीको लागि विदेशीने चिन्ताजनक अवस्थाको अन्त्य गर्न स्वदेशमै रोजगारी, उत्पादन र उद्यमशीलताका नवीन आयामहरूको विकासमा जोड दिनु हामी सबैको दायित्व हो ।'

पौडेलले बदलिँदो विश्वमा गुणस्तरीय, प्रविधिमैत्री र मूल्यमा आधारित शिक्षाको आवश्यकता बढ्दै गएको उल्लेख गर्दै विद्यालयहरूले ज्ञानसँगै नैतिकता, सीप र संस्कार सिकाउनुपर्नेमा जोड दिए ।

राष्ट्रको भविष्य र राष्ट्र निर्माणको आधारशिला नै शिक्षा भएको र यसलाई सरकारले सर्धै प्राथमिकता दिनुपर्ने उल्लेख गर्दै राष्ट्रपतिले भने-'देश विकासको लागि कृषिलाई आधुनिकीकरण, व्यावसायीकीकरण र औद्योगिकीकरण गर्ने शिक्षा नै अहिलेको आवश्यकता हो । नवप्रवर्तन, अनुसन्धान र व्यावसायिक क्रियाकलापमार्फत् शिक्षालाई उद्यमशीलतासँग जोड्दै जीवनोपयोगी बनाउनुपर्छ ।'

सम्पादकीय

रूरूक्षेत्र गुरुयोजना कार्यान्वयनमा ढिलाइ नगरौं

रूरूक्षेत्र अर्थात् रिडीको धार्मिक र सांस्कृतिक महिमा अतुलनीय छ। हिन्दु संस्कृतिमा कालीगण्डकी नदीलाई निकै पवित्र मानिन्छ। रूरूक्षेत्रलाई पनि उत्तिकै पवित्र धामका रुपमा लिइन्छ। पवित्र कालीगण्डकी र रूरूक्षेत्रसहित यहाँको महत्वपूर्ण स्थल ऋषिकेश मन्दिर हो। जनश्रुतिअनुसार, सोह्रौं शताब्दीमा पाल्पाका राजा मणिमुकुन्द प्रथमले कुनै दिन सपनामा नारायणको मूर्ति कालीगण्डकीमा छिपेको छ निकाल्नु भन्ने जानकारी पाए। कार्तिक शुक्ल एकादशीका दिन कालीगण्डकीमा स्नान गर्न गए। स्नान गर्दै गर्दा उनले कालीगण्डकीको गर्भमा ऋषिकेश भगवानको मूर्ति फेला पारे। फेला पारेको मूर्ति राजाले अहिले मन्दिर भएको स्थानमा प्रतिस्थापन गरे। ऋषिकेश मन्दिरको इतिहास पाँच सय वर्ष पुरानो छ।

पवित्रस्थल रूरूक्षेत्र कुनै बेला ख्याति निकै फैलिएको थियो। कालान्तरमा ओझेलमा पर्दै गयो। ओझेलमा परेको रूरूक्षेत्रमा योजनाबद्ध विकास गरी पुनर्उत्थान गर्न जरूरी छ। कुनै बेला भारतदेखि तिब्बतसम्म फैलिएको रूरूको वैभव फर्काउन लुम्बिनी प्रदेशका संस्थापक मुख्यमन्त्री शंकर पोखरेलको पालामा सुरु भएको रूरूक्षेत्र गुरुयोजना कार्यान्वयन सुस्त छ। त्यसबेला पोखरेलले रूरू क्षेत्रलाई महत्वपूर्ण धार्मिक पर्यटनको गन्तव्य बनाउन सकिन्छ भनेर सुरु गरेको रूरूक्षेत्र गुरुयोजना कार्यान्वयन गर्न त्यसपछिका सरकारले बेवास्ता गरेर रूरूक्षेत्रको महत्वलाई ओझेलमा पारेका छन्। 'ड्रिम प्रोजेक्ट' कार्यान्वयन गर्न चासो नजानु नेतृत्वको दृष्टिकोणको अभाव हो।

कालीगण्डकी करिडोर निर्माण सम्पन्न हुन लागेको छ। कालीगण्डकी करिडोर निर्माणले मुक्तिनाथ र पोखरासँगको दुरी घटाएको छ। सिद्धबाब सुरुङमार्ग निर्माण हुँदै गरेको र यो सम्पन्न भएपछि अझ भारतीय पर्यटकको आवागमन बढ्ने निश्चित छ। रूरू क्षेत्र हुँदै मुक्तिनाथ जाने गरी आन्तरिक तथा बाहय पर्यटकलाई आकर्षित गर्न सकिन्छ। रूरू गुरुयोजना कार्यान्वयन हुने बित्तिकै आकर्षक पर्यटकीय गन्तव्य बन्ने निश्चित छ। र, गुमेको चमक फर्काउन सकिन्छ।

कुनै बेला भारतबाट धेरै साधुसन्त र तिर्थालुहरु रूरू आए। श्री ३ जुद्ध शमसेर जबरा १३ वर्ष लामो राजकाज त्यागेर रिडी नजिकै अर्गलीमा आएर बसेका थिए। श्री ५ त्रिभुवनको निधनपछि अस्थि सेलाउन रिडी ल्याइएको थियो। अठार महापुराण मध्येको एक बराह महापुराणमा उल्लेख भएअनुसार गण्डकीमा जीवित छदा स्नान गर्ने र निधन भएपछि अस्थि सेलाउने काम निकै महत्वपूर्ण रहेको मानिन्छ। पुराणमा उल्लेख भएकाले पनि रिडीमा नुवाउने प्रचलन धेरै पहिलेदेखि चल्दै आएको छ। पछिल्लो समय शासकवर्गको प्राथमिकतामा नपर्दा रिडी ओझेल पर्दै गयो।

रिडीका बारेमा जुन मान्यता स्थापित छन्, ती मान्यताका बारेमा प्रचार गरी धार्मिक पर्यटन प्रवर्धन गर्न सकिन्छ। सडक पूर्वाधार गुणस्तरीय बन्दै गएकाले आन्तरिक मात्रै नभई हजारौं भारतीय धार्मिक पर्यटक ल्याउन सकिन्छ। रिडीको पुनर्उत्थानले मुलुकको धार्मिक पर्यटन प्रवर्धनले फड्को मार्ने निश्चित छ।

सिक्न जरूरी महान कार्ल मार्क्सको स्कुलिङ !

एच.के. श्रेष्ठ

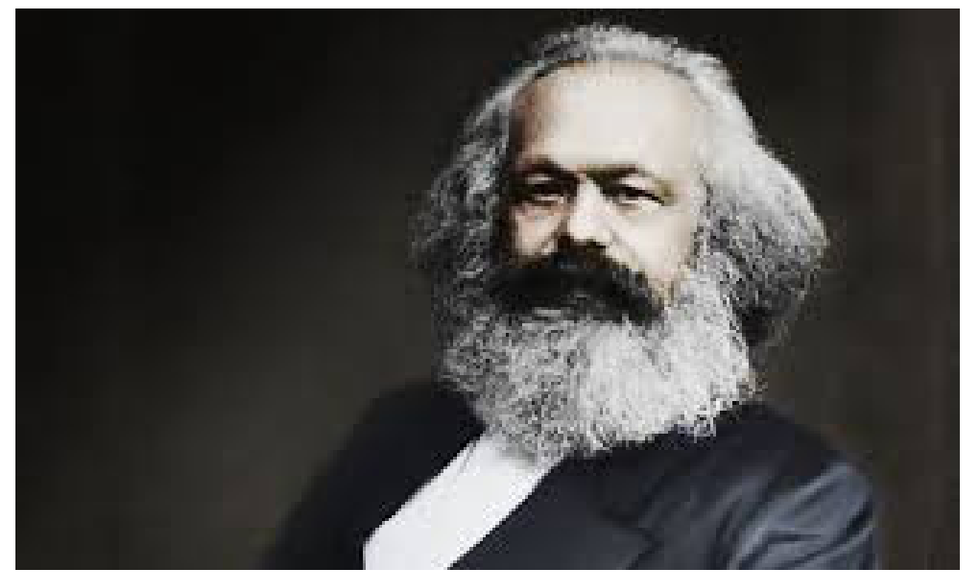

कार्ल मार्क्सबाट वास्तवमा आफूलाई कम्युनिष्टमा पनि मार्क्सवादी भन्न रूचाउने राजनीतिक दलका नेताहरूले सिक्न अपरिहार्य पक्षहरू छन्। कार्ल मार्क्सको जीवनीप्रति गहन अध्यापन गर्ने हो र मनन गर्ने हो भने हाम्रा नेताहरू वास्तविक मार्क्सवादी हो कि होइनन् भन्ने प्रश्न आफैंले उठाउन सक्छन्। किनकि मार्क्सले जस्तो आर्थिक, पारिवारिक समस्या यो देशका अधिकांश कम्युनिष्ट नेताहरूले भोग्न परेकै छैन होला।

विचारक जीन ज्याक रूषोले इच्छाहरू व्यक्तिगत र विश्वव्यापी/सार्वजनिक/सर्वव्यापी हुन्छन् भनेका छन्। व्यक्तिगत इच्छा निजी स्वार्थअन्तरगत नितान्त आफू र आफ्ना परिवार केन्द्रित हुन्छ भने सर्वव्यापी वा सामाजिक इच्छाले निःस्वार्थ समाज, देश र दुनियाको सेवामा तल्लिन रहने र खट्ने हुन्छ। यो दोस्रो प्रकारको इच्छा राख्ने मान्छे विश्वमै निकै दुर्लव र एकाद हुन्छ। जो दुनियाको भलो, हित र सेवाको निम्ति जन्मन्छ र सधैं अमर रहन्छ, कार्ल मार्क्स।

सबै आमाहरूले कार्ल मार्क्स जन्माउँदैनन्। उनलाई जन्माउने महान आमालाई पनि सलाम टक्र्याउनै पर्छ। कार्ल मार्क्स जस्ता महान व्यक्तिको रूपमा दोस्रो कार्ल मार्क्स सायद विश्वमा नजन्मेला। कार्ल मार्क्स नै त अन्य कोही बन्न सक्ने सम्भावना छैन, तर उनका व्यवहारिक पक्षहरू तथा राजनीतिक मूल्यहरूबाट सिक्ने हो भने समाज समुन्नत, शान्त र न्याय सङ्गत पक्कै बन्दछ। उनलाई मार्ग निर्देशकको रूपमा पछ्यायौं भने समाजमा न्याय, समानता, सुशासन र शान्ति कायम हुन्छ।

मुख्यतः मार्क्सबाट सिक्ने विषय हरेक व्यक्ति 'खानलाई धर्तीमा जन्म लिने वा बाँच्ने होइन, केही गर्न जन्मने हो। बाँचेर मर्ने होइन मरेर बाँच्ने हो।' उनले वेदना, दुःख, कष्ट, मर्म, दर्द, पीडा र यातनासँग कठीन सङ्घर्ष गर्दै विश्व श्रमजीवि समाजका लागि सधैं अमर हुने काम गरे। तसर्थ काम गर्दा 'व्यक्तिगत स्वार्थ, सुविधाको निम्ति होइन, समाजको सर्वोत्तम सेवा गर्न सकिने काम गर्नु पर्दछ।' सिङ्गो समाजलाई एउटै परिवार सम्झनु पर्ने पाठ उनले सिकाएका छन्। आफ्नो घर-परिवारदेखि सबैलाई अत्यन्त माया र सद्भाव राख्न सिकाउने मार्क्सको विचार महान थियो।

मार्क्स जनताको सवाल र सर्वहारा तथा गरिबवर्गको विरुद्ध विचार राख्ने, शोषण, दमन, अन्याय र अत्याचार गर्नेहरूलाई शत्रु ठान्दथे र घृणा गर्दथे। मार्क्सको यही प्रवृत्ति अनुसरण गर्ने हो भने समाजमा हुने गरेका यस्ता मानव विरोधी परिपाटी तथा क्रियाकलाप बन्द वा धेरै कम हुन्छ। कार्ल मार्क्सले उठाएका आर्थिक विषयअन्तर्गत शोषण र अतिरिक्त शोषण हो। यो चीज नै मालिक र दास वा श्रमिकबिच दुरी बढाउने स्रोत हो। उत्पादनका मालिकहरू अत्यन्त धनी हुँदै जाने र कामदार वा श्रमजीविहरू झन्झन् गरीब बनाउँदै लैजाने गर्दछ। यसर्थ व्यक्तिवादी अर्थनीति होइन समाजवाद अर्थनीति लागू गर्नु जरूरी छ। समाजमा आर्थिक समानता कायम गर्न तथा धनी र गरिबबिचको दुरी हटाउन शोषण वा अतिरिक्त शोषण निशेध पार्ने पाटो उनको महत्वपूर्ण योगदान हो।

कार्ल मार्क्सलाई सफल बनाउने भूमिका उनका जीवनमा आइपरेका तमाम खाले समस्या तथा कठिनाइहरूले नै खेले। यदि उनलाई ती कठिनाइहरू सामना गर्न नपर्ने हुन्थ्यो भने सायद उहाँ अझ निखारिएको र तिखारिएको मार्क्स बन्दैनथे होलान्। हामीले सिक्न सकिने कुरा यसबाट के भने जीवनमा सङ्घर्ष सफलतातर्फ डोहोऱ्याउने महत्वपूर्ण पक्ष हो। तसर्थ जस्तोसुकै समस्य सामना गरेर लक्ष्यमा अविरल लाग्नु पर्दछ। मार्क्स जसरी विचलन हुन्थेनन्, त्यसैगरी अविचलित भई मानव विकास र हितमा समर्पित हुनु पर्दछ। लक्ष्यको अगाडि उनी दुःख, पीडा, आर्थिक विपन्नता मात्र होइन कुनै रोग, भोगसँग पनि सम्झौता गर्दैनथे। तर हामी व्यक्तिगत स्वार्थ र हितका निम्ति जे पनि गर्न तयार भई लाचारिपन देखाउँछौं।

राजनीतिक महान् सिद्धान्त प्रतिपादनसँग लक्ष्य पूरा गर्ने सन्दर्भमा अबुझ शासकले दुश्मनबाट सताएर उनलाई लखेटियो। घरमा कहिले गर्भवती, कहिले सुत्केरी श्रीमती छोडेर, कहिले भोक र रोगले ग्रसित बालबच्चा छोडेर हिँड्नु पऱ्यो। कहिले छोरा-छोरी भोक र रोगले मृत्यु भइराखेको हुन्थ्यो। यस्तो हृदयविदारक परिस्थितिको भागीदार भएर पनि मानव सेवाको लागि निरन्तर खट्ने मार्क्सप्रति हामी संवेदनशील भई सोंच्ने हो भने समाजले ठूलो उपलब्धि हासिल गर्छ।

कार्ल मार्क्स एउटै ध्यान गर्थे कि गरिखाने वर्गलाई कसरी मुक्ति दिलाउने ? यसको लागि उनी हर ढङ्गले लागि पर्थे। उनी अत्यन्त गहन अध्यता थिए। २३ वर्षकै उमेरमा निकै टफ विषय 'एपिक्युरस् र डेमोक्रिटस' सिद्धान्तबिच फरकमा पी.एच.डी गरे। उनको अध्ययन शैलीबाट तमाम विद्यार्थी वा अध्ययनरत वर्गले सिक्न सक्ने कुरा छन्। हरेक कुरालाई गम्भीर मुद्दा बनाउँथे। दोहोऱ्याइ पढ्ने, विचारको गहिराईमा पुग्ने, नोट गर्ने, शारांश तयार गर्ने, बुँदा बनाउने आदि उनको तरिका अपनाएर सबै सिकारू सफल बन्न सक्दछन्। विशाल ज्ञान हासिल गरेका मार्क्स उनको सबै बुद्धि, विवेक, क्षमता, योग्यता, दक्षता समस्त परिवर्तनको खातिर समर्पित गरे। जो हाम्रो बौद्धिक जमातलाई ठूलो शिक्षा बनेको छ।

शोषित, पीडित, गरिब, निमुखा, निर्धन, मजदुर, श्रमिकवर्गहरूको उनी जहिले पनि वकालत गर्थे। त्यो बोलेर वा लेखेर हुन्थ्यो। उनले पत्रकारिता पेशालाई पनि माध्यम बनाउने क्रममा निकै कठिन सङ्घर्ष गर्नु पऱ्यो। जनताको पक्षमा लेख्दा वा पत्रकारिता गर्दा पेरिस, जर्मन, लण्डन, ब्रसेल्स आदि तमाम शहरहरूबाट लखेटिनु पऱ्यो। यसबाट सबै पत्रकार जगतले सिक्न सक्ने कुरा छ। जीवनमा जतिसुकै चुनौती र कठोर यातना सहनु परे पनि जनताको पक्षमा कलम चलाउन दृढ सङ्कल्प गर्नु पर्दछ। न्याय, समानता र स्वतन्त्रताको संवाहक पत्रकारिता गर्नु साहस र इच्छाशक्ति काफी छ।

कार्ल मार्क्सबाट वास्तवमा आफूलाई कम्युनिष्टमा पनि मार्क्सवादी भन्न रूचाउने राजनीतिक दलका नेताहरूले सिक्न अपरिहार्य पक्षहरू छन्। कार्ल मार्क्सको जीवनीप्रति गहन अध्यापन गर्ने हो र मनन गर्ने हो भने हाम्रा नेताहरू वास्तविक मार्क्सवादी हो कि होइनन् भन्ने प्रश्न आफैंले उठाउन सक्छन्। किनकि मार्क्सले जस्तो आर्थिक, पारिवारिक समस्या यो देशका अधिकांश कम्युनिष्ट नेताहरूले भोग्न परेकै छैन होला। उनी कैयौं दिन रोटी र आलु मात्र एक छाक खाएर टार्ने गर्थे। घर भाडा तिर्ने समस्या, ऋण तिर्ने समस्याले सधैं घेरिरहनु पर्थ्यो। आफू कतै हिँड्दा भाडासम्म नहुनाले प्रिय साथी एंगेल्सको श्रीमती निधन हुँदा दाहसंस्कारमा जान पाएनन्। घरका परिवार भोक र रोगले आक्रान्त हुँदा उपचार र खानपानको लागि पैसा थिएन। छोरा-छोरी मर्दा समेत कात्रो किन्ने उपाय थिएन। यही दर्दनाक अवस्था खेप्नु र सहज रूपमा लिँदै देश र दुनिया बदल्न अघि बढ्नु नै सच्चा मार्क्सवादी हुनु हो। खाली उनको द्वन्द्वात्मक भौतिकवादी सिद्धान्तको घोकन्ते विद्यार्थी हुनु मार्क्सवादी होइन।

के हाम्रा सबै नेताले यस्तो कठिन अग्नि परीक्षा पास गरेका छन् ? बरू मार्क्सवाद, लेलिनवादको नाममा पद, प्रतिष्ठा र सत्ताको सिकारमात्र गर्दै आएका छन्। एङ्गेल्स मार्क्सका अतिप्रिय साथी हुन्। उनीहरू एक आपसमा कहिल्यै प्रतिस्पर्धी भएनन्। बरू अत्यन्त मित्रताका साथ सहयोगी भई जोइन्ट भेन्चरको रूपमा काम गरे। हरेक विषयसँग छलफल गर्दै दुबैजना एक-अर्काका विचारहरू र सल्लाहहरूका सम्मान गर्थे। दुवैजना बराबर भेटवार्ता गर्थे। मार्क्सले आफ्ना रचनाहरूका सबै मुद्दाप्रति उनको रायको भागिदार बनाउँथे। कैयौं पुस्तक सँगै निकालेका छन्। मार्क्सको व्यक्तिगत र पारिवारिक दुःखमा एङ्गेल्सले सहयोग गरेका थिए। समग्रमा दुबैजना एक-अर्काका पुरक भई काम गरे। तर यहाँको विभिन्न पार्टीका राजनीतिक दलका नेताहरू सहयोगी होइन, अस्वस्थ ढंगले प्रतिस्पर्धी भूमिका खेल्ने गर्दछन्। एक-आपसमा जाल, झेल, तिक्डम, षड्यन्त्र, इर्ष्याका कारण देश र जनता बदल्ने लक्ष्य पूरा नगरी पदको होडबाजी गर्दछन्। जसले गर्दा पार्टीमा गुट, उपगुट फैलाएर पार्टी फुटाउने गरेका छन्। मार्क्स र एङ्गेल्सको मिलन र मित्रताबाट किन सिक्दैनन् उनीहरू ? मार्क्सको विचार र व्यवहारलाई समाज र दलका नेताहरूले सही ढंगले पकड्न सके आज मुलुकमा सर्वहित राज्य खडा हुने थियो। विश्व समाजले अहिले भोगिरहेका चरम दुर्दशाबाट मोक्ष र मुक्ति पाउने थिए।

भड्किलो र खर्चिलो जीवनशैली किन त्याग्दैछन्, मान्छेहरू ?

आधुनिक विश्वमा उपभोक्तावादको प्रभाव बढ्दै गएको छ, जसले मानिसलाई अनावश्यक सामानहरू खरिद गर्न र संग्रह गर्न प्रेरित गर्छ।

तर यसको विपरीत, एक नयाँ ट्रेन्ड चलेको छ जसमा मानिसहरूले आफ्नो जीवनलाई सरल बनाउँदै कम खपत र कम खर्च गर्ने बाटो रोजिरहेका छन्। यो ट्रेन्डलाई 'मिनिमलिज्म' भनिन्छ।

मिनिमलिज्म एक जीवनशैली हो, जसमा आवश्यक र महत्वपूर्ण चीजहरू मात्र राख्ने, अनावश्यक सामानहरूबाट मुक्त हुने र सादा तर सन्तुष्ट जीवन बिताउने कुरा गरिन्छ।

यो ट्रेन्ड विशेषगरी युवा पुस्ता जेनजीमा लोकप्रिय छ, जसले पर्यावरणीय चिन्ता, आर्थिक दबाब र व्यक्तिगत खुशीको खोजीमा यसलाई अपनाइरहेका छन्।

मिनिमलिज्म कस्तो चलन हो ?

यो एक दार्शनिक र व्यावहारिक जीवनशैली हो जसमा 'थोरै नै पर्याप्त छ' को सिद्धान्त लागू हुन्छ। मानिसहरूले फेसन, ग्याजेट, खाना, यात्रा, घरसजावटदेखि दैनिक जीवनका साना निर्णयसम्म सोचविचार गरेर खर्च गर्न थाल्छन्।

यो चलन केवल पैसा बचत गर्ने विषय मात्र होइन। यो सोंच जीवनको प्राथमिकता पुनःपरिभाषित गर्ने प्रयास पनि हो। वस्तुभन्दा अनुभव, देखावटीभन्दा सन्तुष्टि, उपभोगभन्दा सन्तुलनलाई महत्व दिनु यसको मूल भावना हो।

यो चलन केवल पैसा बचत गर्ने विषय मात्र होइन। यो सोंच जीवनको प्राथमिकता पुनःपरिभाषित गर्ने प्रयास पनि हो। वस्तुभन्दा अनुभव, देखावटीभन्दा सन्तुष्टि, उपभोगभन्दा सन्तुलनलाई महत्व दिनु यसको मूल भावना हो।

कसरी सुरु भयो ?

यो ट्रेन्डको सुरुवात अचानक भएको होइन। यसको जरा औद्योगिक क्रान्तिपछिको अत्यधिक उत्पादन र उपभोग संस्कृतिसँग गाँसिएको छ। बीसौं शताब्दीको उत्तरार्धमा विश्व बजारमा ठूलो मात्रामा सस्ता वस्तु उत्पादन हुन थाले। विज्ञापनले 'धेरै किन्नु नै सफलता हो' भन्ने सोच विकास गऱ्यो।

तर, समयसँगै यसको नकारात्मक असर देखिन थाल्यो, प्राकृतिक स्रोतको दोहन, वातावरणीय प्रदूषण, मानसिक तनाव, ऋणमा डुबेका परिवार र असन्तुष्ट जीवन।

सन् २००८ को विश्व आर्थिक मन्दीले धेरै मानिसलाई खर्च र जीवनशैलीबारे गहिरो सोंच्न बाध्य बनायो। त्यसपछि जलवायु परिवर्तन, प्लास्टिक प्रदूषण, फास्ट फेसनको दुष्प्रभाव र मानसिक स्वास्थ्य समस्याबारे बहस बढ्दै गयो।

सामाजिक सञ्जाल र डकुमेन्ट्रीहरूले पनि यस विषयलाई विश्वव्यापी बनायो। यही पृष्ठभूमिमा कम खपत गर्ने सोंचलाई धेरैले विकल्पका रूपमा अपनाउन थाले।

यसको उद्देश्य के हो ?

यस ट्रेन्डको पहिलो उद्देश्य सचेत जीवनशैली अपनाउनु हो। अनावश्यक खर्च घटाएर मानिसलाई आर्थिक रूपमा स्थिर बनाउनु यसको एउटा लक्ष्य हो।

दोस्रो उद्देश्य, वातावरण संरक्षण हो। कम वस्तु उत्पादन भएमा कम स्रोत प्रयोग हुन्छ, कम फोहोर निस्कन्छ र प्रदूषण घट्छ। यसरी पृथ्वीमाथिको दबाब कम गर्ने प्रयास यसमा समावेश छ।

तेस्रो उद्देश्य, मानसिक शान्ति हो। अत्यधिक सामान, तुलना र देखावटी जीवनले मानिसलाई थकित बनाउँछ। कम खपतले जीवन सरल बनाउँछ, निर्णयको बोझ घटाउँछ र आत्मसन्तुष्टि बढाउँछ।

यसको राम्रो पक्ष के हुन् ?

१. आर्थिक स्वतन्त्रता

कम खर्च गर्ने बानीले बचत बढाउँछ। ऋणमा पर्नुपर्ने सम्भावना घट्छ। भविष्यका लागि सुरक्षा भावना बढ्छ। थोरै आम्दानी भएका मानिसका लागि पनि यो ट्रेन्ड उपयोगी हुन सक्छ।

२. मानसिक स्वास्थ्यमा सुधार

कम वस्तु, कम दौडधूप र कम तुलना हुँदा मन शान्त हुन्छ। 'अरू जस्तो देखिनु पर्छ' भन्ने दबाब कम हुन्छ। मानिस आफैंसँग सन्तुष्ट हुन सिक्छ।

३. वातावरणीय लाभ

कम खपतले प्लास्टिक, इन्धन, पानी र ऊर्जा प्रयोग घटाउँछ। फोहोर कम हुन्छ। यसले दीर्घकालीन रूपमा पृथ्वीको सन्तुलन जोगाउन मद्दत पुऱ्याउँछ।

४. समयको बचत

धेरै किन्नु भनेको धेरै सोंच्नु, धेरै मिलाउनु र धेरै हेरचाह गर्नु हो। कम खपतले समय बचत हुन्छ। त्यो समय परिवार, सिर्जनशीलता, स्वास्थ्य वा आत्मविकासमा लगाउन सकिन्छ।

५. मूल्य र गुणस्तरमा ध्यान

यस ट्रेन्डले सस्तो, तर छिट्टै बिग्रिने वस्तुभन्दा टिकाउ र गुणस्तरीय वस्तु रोज्न प्रेरित गर्छ। यसले दीर्घकालीन खर्च घटाउँछ र फोहोर पनि कम गर्छ।

६. सामाजिक सचेतना

कम खपतको सोंचले श्रमिक शोषण, बालश्रम, फास्ट फेसन र असमानताको विषयमा प्रश्न उठाउन सिकाउँछ। मानिस केवल उपभोक्ता नभई जिम्मेवार नागरिक बन्न थाल्छ।

-एजेन्सीको सहयोगमा

६ महिनामा ६ खर्ब राजस्व संकलन

बुटवल। चालु आर्थिक वर्षको प्रथम ६ महिना (साउन-पुस)सम्म पौने ६ खर्ब रुपैयाँ बराबर राजस्व संकलन भएको छ। यसमा सबैभन्दा धेरै योगदान पुस महिनाको छ।

अर्थ मन्त्रालयका अनुसार पुसमा मात्र १ खर्ब ७१ अर्ब ६३ करोड रुपैयाँ बराबर राजस्व संकलन भएको छ। पुसमा मात्र १ खर्ब ९० अर्ब ७७ करोड राजस्व उठाउने लक्ष्य थियो।

पुस महिनामा लक्ष्यको ८९.९६ प्रतिशत राजस्व उठेको मन्त्रालयको तथ्यांक छ। आयकरको प्रथम किस्ता वापतको ४० प्रतिशत रकम बुझाउने समय पुस मसान्त हो ।सोही कारण यो महिनामा राजस्व संकलनको लक्ष्य समेत ठूलो राखिन्छ।

६ महिनाको तथ्यांक केलाउँदा भने लक्ष्यको ८१.७५ प्रतिशत मात्र राजस्व संकलन भएको छ। पुस मसान्तसम्म ७ खर्ब ११ अर्ब २१ करोड रुपैयाँ राजस्व संकलनको लक्ष्य राखिएको थियो। संकलन ५ खर्ब ८१ अर्ब ४१ करोड रुपैयाँ बराबर भएको छ। यस वर्ष सरकारले १४ खर्ब ८० अर्ब रुपैयाँ बराबर राजस्व उठाउने लक्ष्य राखेको छ।

सरकारले लिएको वार्षिक लक्ष्यको तुलनामा भने संकलन ३९.२८ प्रतिशत बराबर भएको छ। राजस्व संकलन गत आव २०८१/८२ को तुलनामा भने सामान्य बढेको छ। गत आवको यसै अवधिमा राजस्व ५ खर्ब ६७ अर्ब उठेको थियो । चालु आवमा संकलन भएको राजस्व गत आवको यसै अवधिको तुलनामा २.४७ प्रतिशत मात्र धेरै हो।

अर्थ मन्त्रालयको तथ्यांकअनुसार आयकर गत आवको तुलनामा समेत कम उठ्दा त्यसको असर समग्र राजस्वमा देखिएको छ। पुससम्म १ खर्ब ९४ अर्ब रूपैयाँ बराबर आयकर उठाउने लक्ष्य थियो।

संकलन १ खर्ब ३८ अर्ब रुपैयाँ भएको छ। जुन लक्ष्यको ७१.११ प्रतिशत मात्र हो। गत आवको तुलनामा २.६६ प्रतिशत ऋणात्मक वृद्धिदर आयकर संकलनमा भएको छ।

भन्सार महसुल गत आवको तुलनामा ८.०८ प्रतिशतले बढेको छ। तर, लक्ष्यको तुलनामा भने ७९.०३ प्रतिशत मात्र उठेको छ। भन्सार महसुल अपेक्षित नबढ्दा त्यसको असर कुल राजस्वमा देखिन्छ।

यस अवधिमा सरकारले १ खर्ब ४६ अर्ब ८३ करोड भन्सार महसुल उठाउने लक्ष्य राखेको थियो। संकलन १ खर्ब १६ अर्ब रुपैयाँ भएको छ। मूल्य अभिवृद्धि करतर्फ ८.३१ प्रतिशतको वृद्धि भएको छ। तर, लक्ष्यको ९०.१२ प्रतिशत मात्र संकलन भएको देखिएको छ।

पुस मसान्तसम्म १ खर्ब ८६ अर्ब मूल्य अभिवृद्धि कर संकलनको लक्ष्य राखिएको थियो। संकलन १ खर्ब ६७ अर्ब रुपैयाँ मात्र भएको छ। अन्तःशूल्क संकलन ९.४६ प्रतिशतले बढेको छ। १ खर्ब १ अर्ब अन्तःशूल्क संकलन गर्ने लक्ष्य राखिएकोमा ९१ अर्ब २७ करोड मात्र संकलन भएको छ। जुन लक्ष्यको ९०.०६ प्रतिशत हो।

अर्थ मन्त्रालयका अनुसार भन्सार र आन्तरिक राजस्व दुवै विभाग लक्ष्य अनुसार राजस्व उठाउन असफल भएका छन्। भन्सार विभागलाई सरकारले पुससम्म २ खर्ब ८६ अर्बको लक्ष्य दिएको थियो। संकलन भने २ खर्ब ३८ अर्ब रुपैयाँ मात्र भएको छ। जुन लक्ष्यको ८३.३५ प्रतिशत मात्र हो।

आन्तरिक राजस्व विभागलाई ३ खर्ब ४४ अर्बको लक्ष्य दिइएकोमा २ खर्ब ७७ अर्ब रुपैयाँ मात्र संकलन भएको छ। जुन लक्ष्यको ८०.५१ प्रतिशत बराबर हो। वार्षिक वृद्धिदर भन्सारको ८.४८ प्रतिशत र आन्तरिक राजस्व विभागको २.९९ प्रतिशत रहेको छ।

'सहमति र सहकार्यमा लक्षित वर्गको बजेटलाई व्यवस्थापन'

देवदह। सबैको सहमति र सहकार्यमा लक्षित वर्गको बजेटलाई व्यवस्थापन गर्नेगरी नगरपालिका अगाडि बढ्ने देवदह नगरपालिका प्रमुख ध्रुवप्रसाद खरेलले बताएका छन्। उनले पालिकासँग रहेको लक्षित वर्गको बजेटलाई सम्बन्धित क्षेत्रमा पुग्ने गरी विनियोजन गर्ने जनाए।

देवदह नगरपालिकाको सहयोग र नेपाल मगर संघ देवदह नगर समितिद्वारा माघी पर्व-२०८२ को अवसरमा आयोजित कार्यक्रममा बोल्दै नगर प्रमुख खरेलले कला, संस्कार, संस्कृति संरक्षण गर्दै युवा पुस्तास्तालाई हस्तान्तरण गर्न आवश्यक रहेकोमा जोड दिए। उनले मातृभाषा पाठ्यक्रम निर्माणको अधिकार पालिकामा आएकोले मगर भाषा पाठ्यक्रम निर्माण गर्न नगरपालिका तयार रहेको बताए। उनले नागरिकको समृद्धिले मात्र देशको विकास हुने हुँदा नागरिक लक्षित योजना र कार्यक्रम अगाडि सारेको जनाए। नगर प्रमुख खरेलले नगरपालिका विकास निर्माणको चरणमा रहेको बताउँदै एडीबीमार्फत् करिव २ अर्ब बरावरको विकास योजना कार्यान्वयनको चरणमा रहेको जानकारी दिए। उनले पहिलो चरणमा १ अर्ब ६ करोड बराबरको ४ वटा योजना ठेक्कामा गइसकेको बताउँदै देवदहलाई पर्यटकीय क्षेत्रकोम रूपमा विकास गर्न पर्यटकीय पार्क निर्माण गर्ने गरी नगरपालिका अगाडि बढिरहेको उल्लेख गरे।

सोही अवसरमा बोल्दै नेपाल मगर संघका केन्द्रीय सह-अध्यक्ष दलबहादुर विरकट्टाले मातृभाषा, सांस्कृतिक पर्वको संरक्षण, सम्वर्द्धनमा स्थानीय तहले लगानी गर्नुपर्नेमा जोड दिए। उनले भाषा, संस्कार, संस्कृति विना जातीय पहिचान स्थापित नहुने भन्दै माघी सांस्कृतिक पर्व भएको बताए।

नेपाल मगर संघ देवदह नगर समितिका अध्यक्ष किशनबहादुर थापाको अध्यक्षतामा भएको कार्यक्रममा संघका केन्द्रीय लेखा आयोग सदस्य जसबहादुर पुन, संघका जिल्ला सदस्य शोभाकुमारी थापा, बुद्धिजीवि परिषद्का संयोजक यम राना, संघका निवर्तमान अध्यक्ष मनबहादुर राना, सल्लाहकार प्रेम थापालगायतले सांस्कृतिक पर्व संरक्षण गर्न सबैले आफ्नो दायित्व पूरा गर्नुपर्नेमा जोड दिएका थिए।

कार्यक्रममा राष्ट्रिय कलाकार बसन्ती थापाको प्रस्तुति रहेको थियो। कार्यक्रममा मगर कल्चरभित्र रहेका विभिन्न परिकारका खानाहरू प्रदर्शन गरिएको संघले जनाएको छ। संघका उपाध्यक्ष मिलन मास्कीरानाको स्वागत र सचिव चोलीमाया रानाको सञ्चालनमा कार्यक्रम सम्पन्न भएको थियो।

बाघको आक्रमणमा परी एक सातामा तीन जनाको मृत्यु

बुटवल । पाटेबाघको आक्रमणमा परी एक साताभित्र सुर्खेत र सल्यानका गरी तीन जनाको मत्यु भएको छ। गत पुस २३ गते सुर्खेतको भेरीगङ्गा नगरपालिका-५ गेरवानी क्षेत्रमा ५७ वर्षीया गङ्गा सारूको पाटेबाघको आक्रमणबाट मृत्यु भएको थियो।

गत पुस २६ गते सोही क्षेत्रसँग सीमा जोडिएको सल्यानको कालीमाटी गाउँपालिका-७ की धनसरी रावतको पाटेबाघको आक्रमणबाट मृत्यु भयो। सल्यानको कालीमाटी र सुर्खेतको भेरीगङ्गाका केही क्षेत्र बाँके र बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जसँग जोडिएकाले पनि घाँसदाउरा गर्न जानेहरू पाटेबाघको आक्रमणमा पर्ने गरेका जिल्ला प्रहरी कार्यालय सल्यानका प्रहरी नायब उपरीक्षक हेमबहादुर केसीले बताए।

गत पुस २९ गते घट्टामा पिठो पिस्न गएका कालीमाटी-८ का ६५ वर्षीय चन्द्रबहादुर खप्तडीलाई पाटेबाघले आक्रमण गरेपछि मृत्यु भएको प्रहरी नायब उपरीक्षक केसीले जानकारी दिए।

एक साताभित्रै तीन जनाको ज्यान गएपछि निकुञ्ज क्षेत्र आसपासका बासिन्दामा त्रास छाएको कालीमाटी-७ का वडाध्यक्ष मित्रलाल रिजालले बताए। उनले बाँके राष्ट्रिय निकुञ्जबाट आएको बाघले आतङ्क सिर्जना गरेको भन्दै स्थानीय त्रासित बनेका उल्लेख गरे।

जिल्लास्थित डिभिजन वन कार्यालयका डिभिजन वन अधिकृत टेकबहादुर रावलले बाघले दुई वटा घरपालुवा गाईगोरूलाई पनि आक्रमण गरेर मारेको जानकारी दिए। बाघले मानिस तथा घरपालुवा पशुमाथि आक्रमण गर्ने तथा आतङ्क फैलाउन थालेपछि डिभिजन वन कार्यालय सल्यानले उक्त बाघलाई नियन्त्रणमा लिने वा मार्ने आदेश जारी गर्दै तत्काल कार्यान्वयन गर्न बाँके राष्ट्रिय निकुञ्जलाई पुस ३० गते पत्राचार गरिएको अधिकृत रावलले जानकारी दिए। स्थानीयमा त्रास बढ्नुका साथै दैनिक कामका लागिसमेत घरबाहिर निस्कन सक्ने अवस्था नभएपछि पत्राचार गरिएको उनको भनाइ छ।

'बाघको आतङ्क नियन्त्रण गर्न पालिकासहित स्थानीयको अनुरोध आएपछि राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ (पाँचौं संशोधनसमेत) को दफा १० 'क' र 'ख' तथा वन्यजन्तु संरक्षण नियमावली, २०३० (पाँचौं संशोधनसमेत) को दफा ३६ क अनुसार सिफारिस समितिले उक्त पाटेबाघलाई नियन्त्रणमा लिने वा मार्ने आदेश जारी गरेको छ', वन अधिकृत रावलले भने।

संरक्षित वन्यजन्तुका रूपमा रहेको पाटेबाघलाई नियन्त्रण वा मार्ने आदेश जारी भएपछि त्यसलाई कार्यान्वयन गर्न विशेषज्ञ टोली परिचालन गर्नका लागि बाँके राष्ट्रिय निकुञ्जलाई आग्रह गरिएको उनले बताए।

पार्टीको...

पहिलो बैठकले के निर्णय गऱ्यो ?

विशेष महाधिवेशनबाट चयन भएपछि बसेको पहिलो केन्द्रीय समितिको बैठकले आसन्न प्रतिनिधि सभा निर्वाचनका लागि आयोगमा बुझाइएको समानुपातिकतर्फको बन्दसूची र मनोनयनको हस्ताक्षर संशोधन गर्ने निर्णय गरेको छ।

बुधबारमात्रै निर्वाचित भएको थापा नेतृत्वको केन्द्रीय समितिको पहिलो बैठकले उक्त निर्णय गरेको हो । यसअघि निर्वाचन आयोगमा बुझाइएको समानुपातिकको बन्दसूचीमा शेरबहादुर देउवाको हस्ताक्षर रहेको थियो। अब थापाको हस्ताक्षर कायम हुने प्रवक्ता देवराज चालिसेले जानकारी दिए। यस्तै सभापति गगन थापाकै नेतृत्वमा चुनावी घोषणा पत्र लेखन समिति गठन गर्ने निर्णय गरेको छ।

त्यस्तै उपसभापति विश्वप्रकाश शर्माको नेतृत्वमा चुनाव परिचालन समिति गठन गर्ने निर्णय पनि बैठकले गरेको छ। बैठकले पार्टी प्रवक्तामा नेता देवराज चालिसेलाई मनोनयन गरेको छ।

रवीको...

'भृकुटीमण्डपबाट सुरु भएर प्रज्ञा भवनमा सभा हुनेछ,' बागमती प्रदेश उपसचिव भक्तकुमारी लामाले भनिन्-'सभाबाट बागमती प्रदेश कमिटीअन्तर्गत रहेका १८ वटै निर्वाचन क्षेत्रमा जित्ने घोषणा हुनेछ।'

अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीले चुनावी अभियानको उद्घाटन गर्ने भएका छन्। एमालेले राजधानी उपत्यकाका तीन जिल्ला बाहेकलाई बागमती प्रदेश कमिटीमा राखेको छ।

लुम्बिनी प्रदेश सरकार
स्वास्थ्य मन्त्रालय
स्वास्थ्य निर्देशालय
पृथ्वी चन्द्र अस्पताल
रामग्राम, नवलपरासी (ब.सु.प.)

Invitation for Bids–(E-bidding only)

Date of publication 16th January, 2026 A.D.

- **Prithvi Chandra Hospital, Nawalparasi BSW** invites **E-bidding only** from eligible and qualified bidders for the Procurement of the following Projects.

Contract no.	Name of Project	Estimated Amount (excluding VAT, PS and Contingency) Nrs.	Bid Security Amount, NRs.	price of bid Document
PCH / NCB / 082 / 083 / 01	Construction of Adhuro Mesu Quarter In Prithivi Chandra Hospital, Ramgram 05, Nawalparasi BSW	17,09,558.25	50,000.00	3000.00
PCH / NCB / 082 / 083 / 02	Maintenance of OT Room of Prithvi Chandra Hospital, Ramgram 05, Nawalparasi BSW	24,45,881.56	70,000.00	3000.00

- Eligible bidders must visit PPMO website www.bolpatra.gov.np/egp.to obtain further information and inspect the bidding documents.

Office Chief

KAWASOTI MUNICIPALITY
OFFICE OF THE MUNICIPAL EXECUTIVE
GANDAKI PROVINCE, NEPAL

Invitation for Bids

First Date of Publication: 2082/10/02

Kawasoti Municipality, Nawalparasi (East) invites only electronic bids for the following construction works under National Competitive Bidding (NCB).

S. No.	Contract Nos. and Title.	Brief Description of Works	Engineers' Estimate (excluding VAT and contingency) in (NRS)	Last Date & Time of Bid Submission	Bid Validity with Bid Security Period (Day)	Bid Security Amount in (NRS)	Cost of Bidding Document (NRS)
1	12/KM/NCB/ WORKS/ 2082/83	Bipad Jokhim Nyunikaran Tatha phohor Vyabasthapan	3443173.14	2082/11/04, BS) Upto 12Hr	120 days	1,05,000	3,000.00
2	13/KM/NCB/ WORKS/ 2082/83	Phohor Vyabasthapan Purwadhar Bikash	58,55,924.68	2082/11/04, BS) Upto 12Hr	120 days	1,75,000	3,000.00

Eligible bidder may obtain further information from Kawasoti Municipality, Office of the Municipal Executive, Kawasoti, Nawalparasi (E) (Mobile: 9857641111,9844980650 website: www.kawasotimun.gov.np) during office hour or may visit PPMO web portal www.bolpatra.gov.np/egp.

Chief Executive Officer

ट्वाइलेट सफा गराउनुहोस्
के तपाईको घरको शिट, नाली, जाम भयो भने चिन्ता नलिनुहोस र सेनेटरी जगतमै बढी क्षमता, अत्याधुनिक प्रविधि, पावर फूल रोटर भ्याकुम पम्प,बिजुली नचाहिने एक मात्र सेनेटरीलाई सम्पर्क गर्नुहोस् । लोडसेडिङ्गको बेला पनि सेवा दिइने छ ।
सम्पर्क:
तिनाउ सेनेटरी
बुटवल-१०, सुख्खानगर, रूपन्देही,
फोन: ९८५७०५८८१३,९८०७१८०८१३

ट्वाइलेट सफा गराउनुहोस्
सेफ्टी ट्याङ्की, भरिएर, शिरनाली जाम भएर समस्या परेको छ ?
हामी तपाईको समस्या तुरून्त ५ मिनेटमै हल गरी दिनेछौं ।
क्षेत्र: लुम्बिनी, भैरहवा, परासी, बुटवल मर्चवार
प्रो. रामशाह शाहानी

विशाल सेनेटरी
बर्मेलीटोल, भैरहवा
मो.9847324755,9804406297

ट्वाइलेट सफा गराउनुहोस्
तपाईको सहर बुटवल तथा लुम्बिनी अंचलमा आधुनिक जापानीय मेशिनद्वारा सेफ्टी टंकी ट्वाइलेटको रिङ्ग भरिएमा १० मिनेटमा नै सफा गरिनेछ ।
- ट्वाइलेट, वाथरुम, किचन र नाली जाम भएमा हामीलाई सम्झनुहोस् ।
- लोडसेडिङ्ग भएको बेलामा पनि अत्याधुनिक भ्याकुमद्वारा १० मिनेटमै सफ्टी टंकीको रिङ खाली गरिने छ ।

सुपथ मूल्यमा काम गर्ने र गराउन हामीलाई एक चोटी सेवा गर्ने मौका दिनुहोस
सम्पर्क:
सीताराम सफा सेनेटरी
भैरहवा
९८६९७८९२७५,९८००७६०६२२

भैरहवामा थपियो रोयल कलिन्गा क्यासिनो

भैरहवा । भैरहवाको क्यासिनो मार्केटमा बिहीबारदेखि थप एक क्यासिनो थपिएको छ । सिद्धार्थनगर नगरपालिका १० एयरपोर्ट नजिकै रहेको होटल गौतमबुद्ध इन्टरनेशनलले रोयल कलिन्गा क्यासिनो सञ्चालनमा ल्याएको छ ।

गौतमबुद्ध एयरपोर्ट होटलको रुपमा सञ्चालित होटलले नयाँ व्यवस्थापनसहित स्तरवृद्धि गर्दै चार तारे होटलको रुपमा प्रस्तुत गरेको छ । नयाँ व्यवस्थापकीय टिमले स्तरवृद्धिसँगै बैन्क्युट हल, स्पा र क्यासिनोलगायतको सेवा थप गरेको हो ।

नेपालको आयस्रोतको रुपमा ठूलो सम्भावना क्यासिनोमा रहेको र १ सय ५० जनालाई रोजगार दिएको क्यासिनोका जनरल म्यानेजर लक्ष्मण बोहराले जानकारी दिए । अन्य क्यासिनो जस्तै सबै प्रकारका खेलहरु यसमा समावेश भएको र फराकिलो समेत रहेको उनले बताए । हाम्रो मुख्य स्रोत नै भारतीय र विदेशी पर्यटक रहेकोले त्यसका लागि प्रचारप्रसारमा लागेको बोहराले जनाए ।

मन लक्ष्मी इन्टरप्राइजेज कम्पनीमार्फत् विजय पुन मगर मुख्य सञ्चालकको रुपमा रहेको रोयल कलिन्गा क्यासिनोको अनुमति पत्र लिई शुभारम्भ गरिएको छ । करिब ३० करोड लगातमा खुलेको क्यासिनोमा हुनुपर्ने सबै प्रकारको सेवा सुविधा रहेको उनले बताए ।

सुरुवाती चरणमा काम गरेका र हाल २० करोड रुपैयाँ थप लगानी गरी धेरै सुविधा थप गरेको होटलका प्रबन्ध निर्देशक देव खड्का बताउँछन् । '५ सय जना अट्ने हल, २४ घण्टा स्पा, हेल्थ क्लब, स्वीमिङ्ग पुललगायतको व्यवस्थापन थप र व्यवस्थित गरिएको छ । हामीले लिएपछि व्यवस्थापन विस्तारै परिवर्तन गरी हामीले लिएको लक्ष्य अनुरुपको काम हुने गरी काम अगाडि बढेको छ । लगानी फिर्ता हुनेगरी यो होटल चलाउन हामी प्रतिबद्ध रहेका छौं ।'- खड्काले भने ।

रविलाई उन्मुक्ति आपत्तिजनक : जेनजी मुभमेन्ट

बुटवल । जेनजी मुभमेन्ट नेपालले रवि लामिछानेलाई उन्मुक्ति दिन खोजिएको भन्दै आपत्ति जनाएको छ ।

महान्यायाधिवक्ता कार्यालयले लामिछानेविरुद्ध चलिरहेको संगठित अपराध र सम्पत्ति शुद्धीकरणको अभियोग फिर्ता लिन सम्बन्धित सरकारी वकिलहरूलाई स्वीकृति दिएकोप्रति आपत्ति जनाउँदै जेनजी मुभमेन्टले शक्तिको दुरूपयोग भएको आरोप लगाएको छ । मुभमेन्टका प्रवक्ता विजय शाहले विज्ञप्ति जारी गर्दै शक्तिको दुरूपयोग गर्ने महान्यायाधिवक्त सविता भण्डारीलाई बर्खास्त गर्न मागसमेत गरेका छन् ।

उनले जेनजी आन्दोलन र शहीदहरूको बलिदानीले बनेको सरकारले नै अपराधीको संरक्षण गरेको आरोप लगाउँदै यो कार्यले कानुनको सर्वोच्चता कमजोर पारेको बताएका छन् ।

'जेन्जी मुभमेन्टले विद्रोहलाई अपहरण गर्दै सत्ता कब्जामार्फत् बनेको सुशीला कार्की नेतृत्वको सरकार र उहाँले नियुक्ति गरेका महान्यायाधिवक्ताबाट अपराधीलाई उन्मुक्ति दिने कार्यले कानुनको सर्वोच्चता कमजोर पारेको आरोप लगाएको छ', विज्ञप्तिमा भनिएको छ-'यस्तो कार्य लोकतान्त्रिक मूल्य, पीडितको न्याय र राज्यको जिम्मेवारीविरुद्ध भएको मुभमेन्टको ठहर छ ।'

जेनजी मुभमेन्टले कुनै पनि अपराधीलाई दिइने उन्मुक्ति जेनजी विद्रोहमाथिको धोका र बलिदानीमाथिको गम्भीर अपमान भएको बताएको छ । 'कानुन सबैका लागि समान हुनुपर्छ, शक्तिशालीका लागि छुट र पीडितका लागि मौनता स्वीकार्य छैन ।'- विज्ञप्तिमा भनिएको छ ।

जेनजी मुभमेन्टले प्रधानमन्त्री सुशीला कार्की र महान्यायाधिवक्ता भण्डारीलाई सार्वजनिक रूपमा बहिष्कार गर्न आह्वान गरेको छ ।

मधेसवादी दलको भैरहवामा कार्यालय स्थापना

मोहम्मद हबिब
भैरहवा

पूर्व शिक्षा मन्त्री तथा पार्टीको वरिष्ठ नेता सर्वेन्द्रनाथ शुक्लाले नयाँ शक्ति र पुरानो शक्तिबिच संघर्ष होइन समन्वयको आवश्यकता रहेको बताएका छन् ।

लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी नेपालको नगर, जिल्ला तथा प्रदेश कार्यसमितिको कार्यालय भैरहवामा उद्घाटन कार्यक्रममा बोल्दै शुक्लाले नयाँ शक्तिले सबै शक्तिलाई समेटेर हिंड्यो र हिंड्न सक्ने सहजकर्ताको भूमिका खेल्ने अपेक्षा रहेको बताउँदै उनले हाम्रो चाहना पनि परिवर्तन रहेकोले संघर्षलाई किनारा लगाएर दीर्घकालिन समाधानसहित हामीले प्रस्तुत गर्न सक्नुपर्ने बताए ।

देश कुन बाटो जान्छ भन्ने अवस्था नभएको बेला एकीकृत रूपमा हामीले ध्येय राखेर अगाडि बढिरहेको र जुनसुकै अवस्थामा पनि सामना गर्न तयार रहनुपर्ने उनले जनाए ।

उनले यहीबेला लोकतान्त्रिक शक्ति टुटको अवस्थाले कमजोर भएको स्थिति छ भने नयाँ-नयाँ शक्तिको उदयले भोली कता लैजाने भन्नेका लागि सदनमा बहस हुने हुँदा तार्किक बहस गर्न सक्ने र पार लगाउन सक्ने शक्तिको आवश्यकता रहेको र यो एकीकृत शक्तिले पार लगाउन सक्ने बताए ।

पूर्व शिक्षा मन्त्री तथा पार्टीका वरिष्ठ नेता शुक्लाले विभिन्न कारण र चुनौतीको सामना गर्न समग्र मधेसवादी दलहरूको मोर्चा बनेको र चुनौतीहरूलाई समाधान गर्न केही हद सम्म मद्दत गर्ने जनाए ।

रूपन्देहीको सिद्धार्थनगर-४ एयरपोर्ट नजिकै उद्योगपुरीमा अवस्थित एक भवनमा तिनै तहको कार्यालयको उद्घाटन लुम्बिनी प्रदेशका युवा तथा खेलकुद मन्त्री सन्तोषकुमार पाण्डेले गरे । केन्द्रीयस्तरबाट लोसपा नेपाल र जनता समाजवादी पार्टी नेपालको एकीकरणपश्चात् अब पार्टीको काम कारबाही अगाडि बढाउनका लागि सचिवालय स्थापना गरिएको छ ।

सो अवसरमा बोल्दै मन्त्री पाण्डेले अबको निर्वाचनमा एकीकृत भएको यो पार्टी लुम्बिनी प्रदेशमा सबभन्दा ठूलो दल भएर आउने दाबी गरे । नगर, जिल्ला र प्रदेशको कार्यालय व्यवस्थित रूपमा जिल्लाले व्यवस्थापन गरेकोमा आगामी निर्वाचन कार्यक्रम गर्न पनि सहज हुने उनले बताए ।

यस्तै जसपा नेपाल लुम्बिनी प्रदेशका अध्यक्ष रामअवतार यादवले जनतालाई अधिकार सम्पन्न बनाउन पार्टी मजबुत हुनुपर्ने जनाए ।

भुजात गुरूङ गाउँमा होम स्टेबारे अन्तर्क्रिया

बासुदेव ढकाल
पाल्पा(रामपुर)

पाल्पा रामपुरको भुजात गुरूङ गाउँमा होम स्टे सञ्चालनको सम्भाव्यताका बारेमा सरोकारवालासँग प्रारम्भिक चरणको अन्तरक्रिया सम्पन्न भएको छ ।

रामपुर नगरपालिका-८ वडा कार्यालयको आयोजानामा भुजातस्थित गुरूङ गाउँमा घरबास (होम स्टे) सञ्चालनका लागि सम्भाव्यताका बारेमा वडाका जनप्रतिनिधि, वडास्तरमा राजनीतिक दलका प्रमुख प्रतिनिधि, टोल विकास संस्था, सामुदायिक वन, मन्दिर पार्क विकास समिति एवं पत्रकार, लक्षित गरूङ समुदायबिच अन्तर्क्रिया भएको हो ।

ग्रामीण पर्यटनको प्रचुर सम्भावना हुँदाहुँदै पनि ओझेलमा परेको गुरूङ गाउँमा होम स्टे सञ्चालन गर्न सकिने अवस्था हुन्छ, हुँदैन भन्नेबारे सरोकारवालाको धारणा बुझेर विज्ञहरूसँग पनि प्राविधिक राय सल्लाह लिन वडा नम्बर ८ को पहलमा सम्भाव्यता अध्ययन गराइएको छ । समुद्री सतहभन्दा उच्च भागमा अवस्थित गुरूङगाउँबाट विभिन्न हिमश्रृंखला, कालीगण्डकी नदीको नागबेली भई बगेको, गण्डकी बेसिको समथर भू-भाग तथा सिद्धबाबा धामलगायतका आकर्षक दृश्य अवलोकन गर्न सकिने स्थानमा गुरूङ समुदायको जीजनशैली, कला संस्कृति पाहुना स्वागतमा खुसी देखिनुले यसको सम्भावना रहेको अध्ययनमा संलग्न विज्ञले आफ्नो प्रस्तुति बताएका थिए ।

वडा नम्बर ८ का वडाध्यक्ष दिनेश आचार्यले पाल्पामै अल्पसंख्यक, मिलेको बस्ती रहेको गुरूङ गाउँमा होम स्टे सञ्चालनको प्रवल सम्भावना देखिएकाले कार्यक्रम आयोजना गरिएको जानकारी दिए ।

कार्यक्रममा नेपाल उद्यान महासङ्घका उपाध्यक्ष दलबहादुर गुरूङ, मणिमुकुन्द सेन संरक्षण समिति, बुटवलका युवराज घिमिरेले सम्भाव्यता अध्ययनपश्चात् गरिएको अन्तरक्रियामा होम स्टे सञ्चालनका विशेषता, चुनौती, कर्तव्य र अधिकारका विषयमा प्रतिवेदनसहितको प्रस्तुति राखेका थिए ।

सम्भाव्यता अध्ययनपछि होम स्टेका अभियान्ता दलबहादुर गुरूङले गुरूङ समुदायको मौलिक संस्कृति, अर्गानिक खाना, पारिवारिक बसाई र सुरक्षालाई प्राथमिकतामा राखेर होम स्टे सञ्चालन गर्नुपर्ने सुझाव दिए । युवा जनशक्ति वैदेशिक रोजगारीका लागि पलायन हुने समस्यालाई मध्यनजर गर्दै वडाले स्थानीय रोजगारी सिर्जना गर्ने उद्देश्यले पहल गरिरहेको । हाल १० घरधुरी रहेको गुरूङ बस्तीमा होम स्टे सञ्चालन गर्न सके रामपुरमा पर्यटक भित्र्याउन महत्वपूर्ण टेवा पुग्ने सहभागीहरूले बताएका छन् ।

कार्यक्रमका रामपुर नगरपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सूर्यदर्शन पण्डितले रामपुर आउने पर्यटकले होमस्टेबारे सोधपुछ गर्ने गरे पनि हाल यहाँ होम स्टे नहुँदा समस्या हुँदै आएको उल्लेख गरे ।

रामपुर नगर सल्लाहकार फणेश्वर गौतमले होम स्टे रामपुरका लागि अत्यावश्यक रहेको र गुरूङ गाउँ अत्यन्त सम्भावना युक्त भएकाले सबैको सहकार्यमा सञ्चालनमा ल्याउनुपर्ने जोड दिँदै सहयोग गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गरेका थिए ।

जलपंक्षीको बासस्थान जोखिममा

नेपालगञ्ज । बाँकेमा पानीमा आश्रित जलपंक्षीको बासस्थान जोखिममा रहेको पाइएको छ । बाँकेमा दुई दिनसम्म भएको जलपंक्षी गणनाका क्रममा सो अवस्था देखा परेको हो ।

विभिन्न तालतलैया, सिमासर र जलाशय क्षेत्र तथा नदीमा जलपंक्षीको गणनापछि जथाभावी विषादीको प्रयोग, भौतिक पूर्वाधारको विकासलगायतका कारण जलपंक्षीको बासस्थान जोखिममा रहेको नेपाल पंक्षी संरक्षण सङ्घका परियोजना अधिकृत भुपाल नेपालीले जानकारी दिए ।

उनले बाँकेको राप्ती नदी तटीय क्षेत्र कुसुम, अगैया, सिधनियाघाट, तालतलैया तथा जलाशय क्षेत्रमा जलपन्छीको गणना गरिएको उल्लेख गर्दै नेपालगञ्जमा रहेको कान्तितालमा विगतमा भन्दा जलपंक्षी घटेको पाइएको बताए ।

नेपालमा हरेक वर्ष जनवरीको पहिलो हप्तादेखि जलपंक्षी गणना हुँदै आएको छ । यस वर्ष नेपालका विभिन्न स्थानमा पुस १९ गतेदेखि जलपंक्षीको गणना सुरु गरिएको र माघ ४ गतेसम्म अन्य जिल्लामा गणना गरिने उनको भनाइ छ ।

जाडो याममा उत्तरी ध्रुवमा हिउँ पर्ने हुँदा त्यहाँका चरालाई आहारविहारको समस्या पर्ने हुँदा हरेक वर्ष आगन्तुक चरा खानाको खोजीमा बसाइँसराइ गरी यतातिर आउने गरेको उनको भनाइ छ । "उत्तरी ध्रुवमा हिउँ परेपछि आहारविहारको कमी हुने हुँदा बसाइँसराइ गरेर चरा नेपाल आउने गर्छन्, विश्वमा चराका आठ वटा उडान मार्ग छन्, नेपाल दक्षिण एसिया मार्ग पर्छ, विभिन्न देशबाट चरा यो मार्ग हुँदै नेपाल आउँछन्, प्रायः हाँस प्रजातिका बढी आउने गर्दछन्, उनीहरुको अवस्थाका बारेमा हामीले तथ्याङ्क सङ्कलन गर्दछौँ ।"-नेपालीले भने ।

यसबाहेक स्थानीय प्रजातिका चिबे चरा पनि देखिएको उल्लेख गर्दै उनले कम देखिएका प्रजातिको विश्लेषण बाँकी रहेको बताए । परियोजनाका अर्का अधिकृत अमृत नेपालीले जलपंक्षीको बासस्थान जोखिममा रहेकाले बासस्थान सुरक्षित गराउनुपर्नेमा जोड दिए ।

उनले कान्तितालमा करिब ४० प्रजातिको जलपंक्षी देखिएको औँल्याउँदै सिमसार क्षेत्रको संरक्षणमा जोड दिए । कान्तितालमा गत वर्ष ५५ प्रजातिका जलपंक्षी रहेका थिए । पानीमा आश्रित जलपंक्षीको अवस्था, प्रजातिको अवस्था, तालतलैया र सिमसार क्षेत्रको अवस्थासमेतका बारेमा जानकारी जलपंक्षी गणनाले लिने गर्छ । नेपालमा जलपंक्षीको अवस्था, कुन-कुन प्रजाति, संख्या घटबढ, चराको अवस्था बारेमा गणना गर्छौं, र उनीहरुको आहारविहार तथा सिमसार क्षेत्र र तालतलैयाको अवस्था पनि पत्ता लगाउने परियोजनाले जनाएको छ ।

नेपालका ८० बढी सिमसार तथा जलीय क्षेत्रमा जलपंक्षीको गणना भइरहेको छ । चराको अवस्थाका बारेमा अद्यावधिक गरेर सरकारलाई बुझाइने र सरकारले नीति निर्माण गर्दा र कार्ययोजना बनाउँदा टेवा पुग्ने विश्वास गरिएको छ । चरा गणना गर्ने मात्र नभएर समुदायस्तरमा यसका बारेमा सचेतना जगाउने, चरा संरक्षणमा प्रोत्साहन गर्ने र राष्ट्रिय अन्तरराष्ट्रियस्तरमा चरा संरक्षणका बारेमा जानकारीमूलक जनचेतना पनि बढाइने गरिएको परियोजनाले जनाएको छ ।

बाँकेको नेपालगञ्जस्थित कान्तितालमा नेपाल सरकारले संरक्षण सूचीमा राखेका नौ प्रजातिका चरामध्ये सारसको एक प्रजाति पाइने गर्छ । सारसका साथै यहाँ सिलसिले हाँस, मरुन, कुट, बकुल्ला प्रजाति, जलेवा, सिम कुखुरा, किङ फिसरलगायत पानीमा आश्रित अन्य जलपंक्षी रहेका छन् ।

पवनकुमार सेठिया स्मृति क्रिकेटः रूपन्देही-११ द्वारा क्लिनस्वीप

भैरहवा । रूपन्देही-११ ले त्रिभुवन आर्मी क्लब 'ए'लाई ३ विकेटले हराउँदै भैरहवामा सम्पन्न 'पवनकुमार सेठिया स्मृति क्रिकेट प्रतियोगिता' अन्तर्गत टी-ट्वान्टी सिरिज पनि क्लिनस्वीप गरेको छ ।

रुपन्देही क्रिकेट संघको आयोजनामा सञ्चालित प्रतियोगितामा बिहीबार अन्तिम खेल जित्दै रुपन्देहीले सिरिज क्लिनस्वीप गरेको हो । यसअघि रुपन्देहीले आर्मीविरुद्ध दुई दिवसीय टेष्ट र एकदिवसीय सिरिज पनि क्लिनस्वीप गरेको थियो ।

भैरहवास्थित सिद्धार्थ क्रिकेट मैदानमा टस जितेर ब्याटिङ गरेको आर्मीले १९ ओभर ४ बलमा सबै विकेट गुमाएर १ सय १९ रन बनायो । जसमा जितेन्द्रसिंह ठकुरीले ३९, पवन कार्कीले १७ तथा प्रदीप पेला र निर्मल शाहीले समान १५ रन बनाए । बलिङमा रुपन्देहीका रमेश कुर्मी, तुलबहादुर थापा, निश्चल ज्ञवाली र अजयकुमार चौहानले २-२ तथा देव खनालले १ विकेट लिए ।

जवाफमा रूपन्देहीले १७ ओभरमा ७ विकेटको नोक्सानीमा १ सय २५ रन बनाउँदै जित निकाल्यो । उसको जितमा प्रज्ज्वल थापाले ५४ रनको अर्धशतकीय पारी खेले । यस्तै, तुलबहादुर थापा १६ र देव खनालले ११ रन बनाए । बलिङमा आर्मीका जितेन्द्रसिंह ठकुरीले ३, प्रेम गुरुङले २ र पवन कार्कीले १ विकेट लिए । आर्मीका जितेन्द्रसिंह ठकुरी प्लेयर अफ द म्याच र म्यान अफ द सिरिज भए । उनले दुबैतर्फ गरी जनही ७ हजार रुपैयाँ प्राप्त गरे । यस्तै, एकदिवसीय सिरिजतर्फ रुपन्देहीका कृष्ण कार्की म्यान अफ द सिरिज भए । उनले पाँच हजार रुपैयाँ पुरस्कार प्राप्त गरे । प्रतियोगितामा टेष्ट, एकदिवसीय र टी-ट्वान्टी सिरिज विजेता रुपन्देहीले ट्रफी, मेडल र प्रमाण पत्र प्राप्त गर्यो ।

विजयी टिमलाई आयोजक रुपन्देही क्रिकेट संघका अध्यक्ष हरिबहादुर थापा, सिद्धार्थ उद्योग वाणिज्य संघका अध्यक्ष नेत्रप्रसाद आचार्य, मुख्य प्रायोजक हरिष सेठिया र सुनिल सेठिया, प्रायोजक लुम्बिनी नेत्रालयका सञ्चालक डा.हिराबहादुर शाह, रुपन्देही क्रिकेट संघका पूर्वअध्यक्षहरु प्रेमकुमार सेन्चुरी र प्रशान्तविक्रम मल्ल, कार्यक्रम संयोजक प्रथम पराजुलीलगायतले पुरस्कार प्रदान गरेका थिए । नेपालमै पहिलोपटक तीनवटा फर्म्याटमा दुई टीमबिच प्रतिस्पर्धा भएको हो ।

स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रम बन्द

काठमाडौँ । महाराजगञ्जस्थित त्रिभुवन विश्वविद्यालय (त्रिवि) शिक्षण अस्पतालले बिहीबारदेखि स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रममार्फत् उपचार सेवा बन्द गरेको छ ।

अस्पतालका सूचना अधिकारी कालीप्रसाद रोस्याराले बिहीबारदेखि स्वास्थ्य बिमामार्फत् गराइने सबै उपचार सेवा बन्द गरिएको जानकारी दिए । स्वास्थ्य बिमा बोर्डले बिमा कार्यक्रममार्फत् उपचार गराएको भुक्तानी उपलब्ध नगराउँदा बिमा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिन नसकिएको बताए । अस्पतालले स्वास्थ्य बिमामार्फत् बीमितको उपचार गरेबापत बोर्डबाट करिब रु ४० करोड भुक्तानी लिन बाँकी रहेको छ ।

"स्वास्थ्य बिमामार्फत् मासिक रु दुई करोड बराबरको सेवा उपलब्ध गराउँदै आएका थियौँ", सूचना अधिकारी रोस्याराले भने-"बीमितको उपचार गरेवापतको रकम समयमा उपलब्ध नहुँदा अस्पताल सञ्चालन गर्न समस्या भयो । आन्तरिक स्रोतबाट अस्पतालले सबै खर्च व्यहोर्नुपर्ने हुँदा मासिक रु दुई करोड घाटा खाएर स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न नसकिएको हो ।"

अस्पतालले २०७७ सालदेखि नियमित रुपमा सञ्चालन गर्दै आएको स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रममार्फत् गरिने उपचार सेवा प्रदान गर्दै आएको थियो । बिमा बापतको रकम भुक्तानी गर्न बोर्डलाई दुई वर्षदेखि आग्रह गर्दा कुनै सुनवाइ नभएको सूचना अधिकारी रोस्याराले बताए ।

आकर्षक डिजाइन तथा छपाई
सबै किसिमका रंगिन तथा सादा डिजाइनका साथै सम्पूर्ण छपाईको लागि सधै हामीलाई सम्झनुहोस् !
आइडिया
डिजाइनर्स/अफसेट प्रेस
सम्पर्क:
बुटवल-७, पुरानो बसपार्क (सब्जीमण्डी पछाडि)
यातायात मजदूर संघको भवनमा
फोन:-०७१-५५०२९३ मो.९८५७०३५३८०,९८४७१२३९५७
E-mail:ideapressbtl@gmail.com

प्रो. मञ्जु एण्ड सन्स्
फोन: ०७१-५३५३१७
९८५७०६०३६८, ९८५७०६०३८४
KKJ न्यू कुमकुम ज्वेलर्स
वि.पि. चोक, बुटवल-४, रूपन्देही
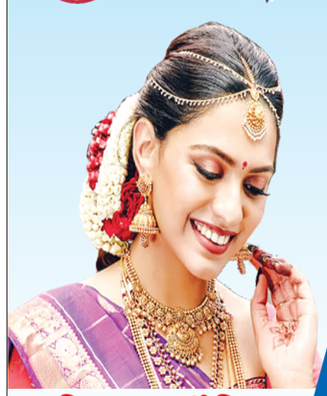

विगत १५ वर्षदेखि तपाईको सेवामा समर्पित
स्वदेशी तथा विदेशी डिजाईनका शुद्ध सुन चाँदीबाट बनेका गर-गहनाको एकमात्र विश्वासिलो पसल
पुराना गहनाहरू संग नयाँ गहना साट्नुका साथै खरिद विक्री गर्नुपरेमा हामीलाई सम्झनुहोस्

सिद्धार्थ पब्लिकेशन (प्रा.) लि. द्वारा प्रकाशित दैनिक लुम्बिनीको लागि अध्यक्षः मोहन चापागाईं, सल्लाहकारः एम.बी. विश्वकर्मा, प्रबन्ध सञ्चालकः महेश रिजाल, सम्पादकः शेरबहादुर केसी, सह-सम्पादक : टि.आर. शर्मा
प्रधान कार्यालयः बुटवल-११, माझगाउँ, रूपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश नेपाल, फोन : ०७१-५३०६४०, ५३७६४० इमेलः dailylumbini@gmail.com(Advt), lumbininews@gmail.com (News) मुख्य शाखा कार्यालय भैरहवा, फोनः ०७१-५७२२६७ अनलाइन संस्करण lumbinipatrika.com